

Ceturtdiena, 2019. gada 28. novembris

P9_TA(2019)0082

Pasākumi nolūkā novērst “Airbus” strīdā pieņemtā PTO nolēmuma ietekmi uz Eiropas lauksaimniecību

Eiropas Parlamenta 2019. gada 28. novembra rezolūcija par pasākumiem nolūkā novērst “Airbus” strīdā pieņemtā PTO nolēmuma ietekmi uz Eiropas lauksaimniecību (2019/2895(RSP))

(2021/C 232/10)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā lēmumu, ko 2019. gada 2. oktobrī pieņēma Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) šķīrējtiesnesis strīdā par “Airbus” subsīdijām (DS316), atļaujot ASV veikt pretpasākumus attiecībā uz ES eksportu 7,5 miljardu USD (6,8 miljardi EUR) vērtībā,
 - ņemot vērā PTO Strīdu izšķiršanas padomes 2019. gada 14. oktobrī pieņemto oficiālo lēmumu, ar kuru tiek atļauts piemērot šos pretpasākumus,
 - ņemot vērā ASV lēmumu no 2019. gada 18. oktobra ieviest jaunu 25 % *ad valorem* tarifu dažiem lauksaimniecības pārtikas produktiem un dažiem nelauksaimniecības produktiem un 10 % *ad valorem* tarifu nelauksaimniecības produktiem,
 - ņemot vērā attiecīgos pantus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1144/2014 (2014. gada 22. oktobris) par tādiem informācijas un veicināšanas pasākumiem attiecībā uz lauksaimniecības produktiem, ko īsteno iekšējā tirgū un trešās valstīs, un ar kuru atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 3/2008⁽¹⁾ (turpmāk “Veicināšanas regula”), un Komisijas Īstenošanas lēmumu (2019. gada 18. novembris), ar ko pieņem darba programmu 2020. gadam par tādiem informācijas un veicināšanas pasākumiem attiecībā uz lauksaimniecības produktiem, ko īsteno iekšējā tirgū un trešās valstīs,
 - ņemot vērā attiecīgos pantus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju⁽²⁾ (Vienotas tirgu kopīgas organizācijas (vienotas TKO) regula),
 - ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. un 4. punktu,
- A. tā kā ASV ir galvenais ES-28 lauksaimniecības eksporta galamērķis, kura apjoms 2018. gadā sasniedza 22,3 miljardus EUR (16,2 % no visa ES lauksaimniecības pārtikas eksporta), un tāpēc tas ir neaizstājams tirgus gan vērtības, gan apjoma ziņā;
- B. tā kā lauksaimniecības pārtikas produktu eksportam 4,3 miljardu EUR vērtībā (60 % no kopējās pretpasākumu vērtības) tiks piemēroti jaunie tarifi, kuru apmērs būs 1,1 miljards EUR;
- C. tā kā ASV lēmums visspēcīgāk skars Apvienoto Karalisti, Franciju, Spāniju, Itāliju, Vāciju un Īriju un negatīvi ietekmēs arī citu ES dalībvalstu lauksaimniecības pārtikas nozares;
- D. tā kā galvenie lauksaimniecības produkti, kurus skars ASV sankcijas, būs labi pazīstami ES produkti, kuriem ir ļoti augsta pievienotā vērtība un kurus bieži vien aizsargā ES kvalitātes shēmas (vīns un stiprie alkoholiskie dzērieni, piemēram, single malt viskijs, olīveļļa un piena produkti, piemēram, sviests un siers);

⁽¹⁾ OV L 317, 4.11.2014., 56. lpp.

⁽²⁾ OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp.

Ceturtdiena, 2019. gada 28. novembris

- E. tā kā minētie pasākumi, lai gan mazākā mērā, skars arī citus lauksaimniecības pārtikas produktus, piemēram, galda olīvas, cūkgaļu, kafiju, saldus cepumus, pārstrādātus augļus, citrusaugļus, ēdamgliemenes un kašmira izstrādājumus;
- F. tā kā lauksaimnieki un lauksaimniecības pārtikas ķēdes dalībnieki pēc Krievijas embargo atkal ir kļuvuši par nelauksaimnieciskās tirdzniecības konflikta, kuru tie nevar ietekmēt, upuri un tā kā ASV lēmums piemērot šos tarifus būs spēkā nenoteiktu laiku līdz brīdim, kad dalībvalstis sāks ievērot PTO rezolūciju par "Airbus" strīdu;
- G. tā kā ASV pretpasākumi radīs ekonomisko un juridisko nenoteiktību Eiropas ražotājiem nozarē, kas jau ir nestabils pēc sava rakstura, un lielāku nestabilitāti ES iekšējā tirgū, kam jau tagad nākas saskarties ar Krievijas embargo radītajiem traucējumiem un kam ir jāgatavojas iespējamām ekonomiskajām sekām, kuras var radīt Apvienotās Karalistes iespējamā izstāšanās no ES;
- H. tā kā ASV var saskaņā ar savu tiesību aktu noteikumiem ieviest tā dēvēto "tarifu karuseli", kas radītu domino efektu attiecībā uz citiem produktiem un pastiprinātu pretpasākumu ekonomiskās sekas, kā arī radītu nesamērīgu ietekmi uz lauksaimniecības pārtikas nozari;
- I. tā kā PTO vēl nav izskatījusi strīdu par "Boeing" subsīdijām,
- J. tā kā ASV lēmums dažās nozarēs, piemēram, galda olīvu nozarē (kuru jau skar ASV tarifu piemērošana no 2017. gada novembra) un olīveļļas nozarē, vēl vairāk apdraudēs jau tā nestabilo situāciju iekšējā tirgū, savukārt citās nozarēs, piemēram, vīna, viskija un piena produktu nozarē var radīt nopietnus traucējumus visā tirgū; tā kā šāds lēmums tādējādi apdraudētu izaugsmi, ieguldījumus un darba vietu radīšanu un ievērojami samazinātu konkurētspēju un tirgus daļu, kuras izveidei bija nepieciešami gadi un no kuras zaudējuma būs grūti atgūties;
- K. tā kā tarifi radīs ievērojamus cenu pieaugumus patērētājiem, kā arī ekonomiskos un darba vietu zaudējumus uzņēmumiem abpus Atlantijas okeānam, tādējādi dodot labumu ražotājiem no valstīm ārpus ES un ASV,
- L. tā kā saskaņā ar pašreizējiem ES noteikumiem noieta veicināšanas kampaņas, kas jau ir apstiprinātas un ir vērstas uz ASV tirgu, nevar pārplānot, un daži pasākumi, kas jau ir veikti, lai popularizētu ļoti augstas vērtības produktu izmantošanu, var izrādīties veltīgi, ja tiks piemēroti ASV tarifi;
- M. tā kā ES lauksaimniecība, kurai pēc savas būtības ir īpaši sensitīvi aspekti, arvien vairāk tiek integrēta starptautiskajos tirgos un tādējādi ir svarīgi veidot konstruktīvas tirdzniecības attiecības kopumā un saglabāt pārtikas piegādes ķēdi, kurā ir ietverti augstas kvalitātes produkti, kas atbilst patērētāju pieprasījumam,
1. pauz nopietnas bažas par netiešo kaitējumu, ar ko saskaras ES lauksaimniecības pārtikas nozare visā lauksaimniecības pārtikas piegādes ķēdē, kas ir sekas tam, kas izriet no ASV pieņemtā lēmuma piemērot pretpasākumus "Airbus" strīda dēļ; uzskata par nepieņemamu to, ka lauksaimniecības nozarei jāsedz liela daļa sloga no juridiska strīda, kura izcelsme ir pilnīgi nesaistītā nozarē; pauz nožēlu par lēmumu noteikt nodevas tik daudziem lauksaimniecības produktiem;
 2. pauz dziļu nožēlu par to, ka ASV nav reaģējušas uz ES centieniem sarunu ceļā panākt savlaicīgu risinājumu, pirms tiek sākti tarifu piemērošana; uzsver savas bažas par to, ka līdz šim ASV ir atteikušās strādāt ar ES, lai savlaicīgi rastu abu pušu gaisa kuģu nozarēm pieņemamu risinājumu saistībā ar ieilgušo "Airbus" un "Boeing" strīdu;
 3. atbalsta Komisiju tās centienos un mudina to turpināt sarunu ceļā meklēt risinājumus, lai mazinātu pašreizējo tirdzniecības saspīlējumu starp abām pusēm;
 4. uzsver, ka ir nepieciešama koordinēta un vienota ES reakcija, jo īpaši tāpēc, ka tarifi ir izstrādāti tā, lai atšķirīgi ietekmētu dažādas dalībvalstis, mēģinot šķēlt Savienības nostāju;

Ceturtdiena, 2019. gada 28. novembris

5. aicina Komisiju cieši uzraudzīt ES lauksaimniecības pārtikas tirgu, lai savlaicīgi konstatētu traucējumus, ko rada tarifu piemērošana, kumulatīvo ietekmi, kas rodas apvienojumā ar citām tirgus attīstības tendencēm, tostarp spēkā esošo Krievijas embargo, kā arī domino efektu, ko attiecībā uz pārtikas piegādes ķēdi var radīt no tās izslēgtie produkti;
6. mudina Komisiju izpētīt šo pretpasākumu ietekmi uz attiecīgajām nozarēm un iekšējo tirgu un pamatotos gadījumos saskaņā ar PTO noteikumiem un budžeta ierobežojumiem mobilizēt ātru atbalstu visvairāk skartajām nozarēm; šajā sakarībā pauž dziļu nožēlu par to, ka 2020. gada budžetā šiem mērķiem trūkst pienācīga finansējuma;
7. aicina Komisiju apsvērt iespēju izmantot Vispārējās TKO instrumentus, piemēram, privātās uzglabāšanas shēmas un izņemšanu no tirgus, kā arī jebkādus jaunus vai citus pieejamus instrumentus un attiecīgus pasākumus, lai novērstu traucējumus iekšējā tirgū;
8. aicina Komisiju pārskatīt pašreizējos sekundāros tiesību aktus, ko aptver Vispārējās TKO, lai ļautu tirgus dalībniekiem pagarināt noieta veicināšanas kampaņu ASV ilgumu un nodrošinātu lielāku elastību attiecībā uz to, kā šādas publicitātes kampaņas tiek pārvaldītas trešās valstīs, un tādējādi radītu tirgus dalībniekiem iespējas reaģēt un pastiprināt savas darbības ASV un mazinātu ietekmi uz patērētājiem, vai vajadzības gadījumā pārorientētos uz alternatīviem tirgiem, pārplānojot pasākumus, kas jau ir apstiprināti ASV tirgum; aicina Komisiju pēc iespējas drīzāk ieviest šīs izmaiņas un pieņemt papildu pasākumus, lai nodrošinātu lielāku elastību veicināšanas kampaņu vadībā saskaņā ar veicināšanas regulu;
9. uzstāj, ka ASV sankcijas ir ārkārtēji apstākļi, kurus tirgus dalībnieki nevarēja paredzēt un pārvaldīt; tādēļ aicina Komisiju pielāgot kontroles un revīzijas noteikumus tā, lai tirgus dalībnieki neciestu no neizbēgamiem pielāgojumiem, kas tiem būs jāveic saistībā ar veicināšanas pasākumiem vai jau plānotiem veicināšanas pasākumiem;
10. aicina Komisiju veikt horizontālus informēšanas un noieta veicināšanas pasākumus, kas varētu izpausties kā augsta līmeņa misijas, piedalīšanās gadatirgos un starptautiskas nozīmes izstādēs, lai uzlabotu attiecīgo produktu tēlu un veicinātu to noieta saskaņā ar Veicināšanas regulas 2. un 9. pantu;
11. norāda, ka, ņemot vērā šo specifisko tirgus problēmu, Komisijai būtu jāapsver veicināšanas regulas 15. un 19. pantā paredzēto noteikumu izmantošana, lai atbalstītu uzņēmējus, kuriem būs jāpastiprina centieni iekļūt ASV tirgū un palīdzēt mazināt šķēršļus ienākšanai tirgū;
12. prasa Komisijai pieejamo robežlielumu ietvaros apstiprināt papildu uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus, papildinot tos ar piešķirumu palielināšanu noieta veicināšanas pasākumiem par 2019. gadu, jo gada budžets jau ir piešķirts, lai novērstu jebkādu kavēšanos ātri reaģēt uz ASV pretpasākumiem;
13. atbalsta to, ka tiek pilnveidota horizontālā noieta veicināšanas regula, balstoties uz valstu tirdzniecības veicināšanas biroju lietpratību, lai palīdzētu tirgus dalībniekiem paplašināt un konsolidēt savu pozīciju trešo valstu tirgos un atrast jaunus noieta tirgus ES produktiem, ņemot vērā kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) reformu un Veicināšanas regulas gaidāmo pārskatīšanu;
14. uzsver, ka šādos apstākļos ir būtiski izvairīties no turpmākas līdzekļu samazināšanas KLP budžetā un turpināt KLP krīzes rezerves reformu, jo lauksaimniecības nozari arvien vairāk ietekmē nestabilitāte un politiski motivētas starptautiskās krīzes, kuru risināšanai ir nepieciešama spēcīga un efektīva budžeta reakcija;
15. uzsver to, ka ir nepieciešams dažādot eksporta tirgus un nodrošināt attiecīgo lauksaimniecības pārtikas produktu, ko skāruši ASV tarifi, piekļuvi tirgum, novēršot pastāvīgos tehniskos šķēršļus, kas traucē uzņēmējiem pilnībā izmantot eksporta iespējas saskaņā ar citiem tirdzniecības nolīgumiem;
16. atkārtο savu apņemšanos attiecībā uz brīvu tirdzniecību un atvērtiem tirgiem, jo tie ir paplašinājuši ekonomiskās un nodarbinātības iespējas daudziem maziem un vidējiem uzņēmumiem ASV un ES, un uzsver, cik svarīgas ir konstruktīvas tirdzniecības attiecības, kas ir abpusēji izdevīgas ES un ASV;

Ceturtdiena, 2019. gada 28. novembris

17. uzsver savu atbalstu uz noteikumiem balstītas tirdzniecības sistēmas saglabāšanai un PTO kā iestādei, vienlaikus atzīstot nepieciešamību pēc visaptverošas reformas, jo īpaši attiecībā uz PTO Apelācijas institūciju;
 18. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.
-